

Examen HAVO

2013

tijdvak 2
dinsdag 18 juni
13.30 - 16.30 uur

Nederlands

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 22 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 47 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 De toekomst begint later

- 1p 1 Met welke twee functiewoorden kan de inhoud van de alinea's 1 tot en met 4 binnen het geheel van de tekst 'De toekomst begint later' het beste getypeerd worden?
Kies uit: aanleiding, constatering, gevolg, oorzaak, opsomming, stelling, tegenstelling, voorbeeld.

"Flexibel, inderdaad, maar dan wel een gemankeerde flexibiliteit." (regels 42-43)

- 1p 2 Citeer de zin uit de alinea's 3 en 4 waarin deze gemankeerdheid het beste naar voren komt.

De tekst 'De toekomst begint later' kan onderverdeeld worden in zes delen. Deze achtereenvolgende delen kunnen voorzien worden van de volgende kopjes:

- 1 De 'generatie later'
- 2 De nieuwe mens
- 3 Sceptis over flexibilisering
- 4 Verschillende vormen van flexibilisering
- 5 Gevolgen van flexibilisering voor de mens
- 6 De toekomst van de flexmens?

- 1p 3 Bij welke alinea begint deel 3?

- 1p 4 Bij welke alinea begint deel 4?

- 1p 5 Bij welke alinea begint deel 5?

- 1p 6 Hoe kan het tekstverband tussen alinea 7 en alinea 8 het beste getypeerd worden?

- A Alinea 7 beschrijft een gevolg van het genoemde in alinea 8.
- B Alinea 7 beschrijft een oorzaak van het genoemde in alinea 8.
- C Alinea 8 geeft een uitwerking van het genoemde in alinea 7.
- D Alinea 8 geeft een voorbeeld van het genoemde in alinea 7.

"Sennett is in zijn boek *The Corrosion of Character* sceptisch over het politieke verlangen naar oneindig buigzame burgers." (regels 106-109)

- 1p 7 Waarom zou Sennett sceptisch zijn over dat politieke verlangen?

Kies de meest juiste van onderstaande formuleringen.

Sennett is sceptisch over het politieke ideaal van de steeds buigzamere burger, omdat

- A extreem flexibele werknemers uiteindelijk geen winst opleveren.
- B van werknemers niet het onmogelijke kan worden verlangd.
- C werknemers hun flexibiliteit niet zonder risico kunnen vergroten.
- D werknemers uiteindelijk behoefte hebben aan enige continuïteit.

“Wat als er zoveel flexibiliteit van een tak wordt verwacht dat hij breekt?”
(regels 110-111)

- 1p 8 Wat wordt met deze uitspraak bedoeld in het licht van de tekst?
- A De mate waarin werknemers flexibel zijn, heeft zijn grenzen.
 - B De positieve kanten van flexwerken worden sterk overschat.
 - C Mensen zijn toch minder flexibel dan altijd gedacht werd.
 - D Werknemers zijn over het algemeen niet in staat tot flexwerken.

“Maar Sennett beschrijft wel degelijk een geloofwaardig risico van flexibilisering.” (regels 130-133)

- 2p 9 Welk risico wordt hiermee bedoeld?
Gebruik voor je antwoord maximaal 10 woorden.

- 1p 10 Met welk begrip kan de functie van alinea 10 ten opzichte van alinea 9 het beste aangeduid worden?
- A nuancering
 - B opsomming
 - C stelling
 - D vergelijking

- 1p 11 Wat is het kenmerkende van de voorbeelden van flexibilisering op het werk die worden genoemd in alinea 11?

- 2p 12 Leg uit wat volgens de tekst wordt bedoeld met ‘functionele flexibiliteit’ (regel 152).
Gebruik voor je antwoord maximaal 10 woorden.

In alinea 12 wordt het begrip ‘externe numerieke flexibiliteit’ geïntroduceerd.

- 2p 13 Leg uit wat met dit begrip volgens de tekst wordt bedoeld.
Gebruik voor je antwoord maximaal 15 woorden.

- 3p 14 Noem de twee andersoortige argumenten die een tegenstander van externe numerieke flexibiliteit kan aanvoeren op basis van informatie uit de alinea’s 13 en 14.
Nummer je antwoorden.
Gebruik voor je totale antwoord maximaal 30 woorden.

“Zekerheid blijkt daar een prominent onderdeel van te zijn en die zekerheid kan door flexibilisering worden ondergraven.” (regels 201-204)

- 1p 15 Welke soorten zekerheden ondergraaft flexibilisering in ieder geval?

- 1p **16** Welke van onderstaande beweringen geeft de inhoud van alinea 16 het beste weer?
In alinea 16
- A worden de nadelen genoemd van flexibilisering voor met name de inzet van werknemers.
 - B worden verschillen gepresenteerd tussen flexibele en inflexibele werknemers.
 - C wordt de aanleiding genoemd voor veranderingen in de relaties tussen werknemers op de werkvloer.
 - D wordt een afweging gemaakt van voor- en nadelen van flexibilisering voor werknemers.

“Ze zijn met andere woorden minder bereid om een tandje bij te zetten als de werkgever daarom vraagt.” (regels 239-242)

- 2p **17** Wat zijn volgens de tekst drie mogelijke redenen hiervoor?
- 1p **18** Van welk type mens is Ryan Bingham uit alinea 18 uiteindelijk een voorbeeld?
het type dat
- A behoefte heeft aan zekerheid
 - B geen kennis maakt met de burens
 - C probleemloos van baan wisselt
 - D zich gokkend door het leven bluft
- 1p **19** Hoe kan de tekst ‘De toekomst begint later’ als tekstsoort het beste getypeerd worden?
Deze tekst is vooral
- A een beschouwende tekst met activerende elementen.
 - B een beschouwende tekst met betogende elementen.
 - C een betogende tekst met activerende elementen.
 - D een betogende tekst met beschouwende elementen.

tekstfragment 1

Tijdelijke contracten of uitzendwerk kunnen voor jongeren een aantrekkelijke manier zijn om hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt te verkennen. Bovendien kunnen flexibele contracten mensen die geen vast contract kunnen krijgen enig perspectief bieden. Flexwerkers lopen door de aard van hun contract echter flinke risico's en kunnen er bepaald niet van uitgaan dat ze hun gehele arbeidsloopbaan aan het werk kunnen blijven. Dit risico wordt versterkt door de snelle ontwikkelingen in de kennis en vaardigheden die in veel functies vereist zijn. Daarom is het zorgelijk dat flexwerkers veel minder trainingen volgen die erop gericht zijn om bij te blijven op het werk dan mensen met een vaste aanstelling. Voor een deel compenseren flexwerkers dit door zelf het initiatief te nemen om bepaalde trainingen te volgen. Maar deze zijn vaak onvoldoende gericht op de specifieke werkzaamheden, zodat de kans om aan het werk te blijven niet wordt vergroot. Hierdoor staat de inzetbaarheid van flexwerkers op het spel. Ook voor werkgevers is dit een groot probleem. Het risico dreigt immers dat de flexibele schil in hun sector niet meer goed kan worden ingezet als ze daar bij een aantrekkende afzet weer gebruik van willen maken. Om dit te voorkomen, zullen werkgevers de vaardigheden van flexwerkers structureel op peil moeten houden.

naar: Andries de Grip, Trouw, 29 augustus 2012

Zowel in de tekst 'De toekomst begint later' als in tekstfragment 1 worden effecten van flexibilisering genoemd.

- 2p **20** Welk effect van flexibilisering dat in de hoofdtekst nauwelijks aan bod komt, wordt in tekstfragment 1 uitgewerkt?
Gebruik voor je antwoord maximaal 10 woorden.

"Flexibel, inderdaad, maar dan wel een gemankeerde flexibiliteit." (regels 42-43)

- 1p **21** Citeer een zin uit tekstfragment 1 die het tegendeel beweert.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

- 1p 22 Welke van de onderstaande beweringen drukt de hoofdgedachte van de tekst 'De toekomst begint later' het beste uit?
- A De maatschappij verlangt een flexmens, maar uit angst voor de doorgeschoten flexibilisering komt die in Nederland weinig voor.
 - B Flexibele arbeid is goed voor de maatschappij, maar Nederlandse werknemers kunnen slecht omgaan met de daarbij horende onzekerheden.
 - C In werk en relaties is de Nederlander steeds flexibeler geworden, maar een bepaalde mate van zekerheid zal wenselijk blijven.
 - D Ondanks behoefte aan zekerheid zijn Nederlanders in werk en relaties steeds plooibaarder geworden, maar het kan altijd nog flexibeler.

Tekst 2 Altijd een excuus

- 18p 23 Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal **180** woorden van de tekst 'Altijd een excuus'.
Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.
Uit je samenvatting moet duidelijk worden:
- van welk maatschappelijk probleem sprake is en welke verklaring hiervoor wordt gegeven;
 - welke negatieve maatschappelijke verschijnselen zich voordoen met betrekking tot dit probleem;
 - welke positieve ontwikkelingen met betrekking tot dit probleem worden gesignaleerd;
 - wat de toekomstverwachtingen zijn met betrekking tot dit probleem en welke voorwaarden daarbij gelden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.